

FIAN-Sverige Internrevisionsberättelse gällande verksamhetsåret 2015

FIAN-Sveriges internrevisorer har enligt föreningens stadgar i uppgift att granska att tagna beslut i föreningen överensstämmer med gällande stadgar, policy, verksamhetsplan och regler. Vidare har internrevisorerna enligt föreningens stadgar i uppgift att granska att styrelsens och de olika utskottens arbete, likväl som de anställdas arbete, överensstämmer med tagna beslut.

För verksamhetsåret 20150101 - 20151231 har vi internrevisorer tagit del av stadgar, verksamhetsplan, verksamhetsberättelse, styrelseprotokoll och bokslut. Utvärderingar och protokoll för styrelseutskott har inte förekommit under året. Utöver detta har vi kommunicerat med flera inom styrelsen samt kanslipersonal vid ett flertal tillfällen.

2015 blev ett turbulent år för FIAN-Sverige eftersom fyra styrelseledamöter, däribland ordförande, valde att lämna styrelsen under oktober månad (mer om detta nedan). Vi är kritiska till hur avhoppet gjordes men vår uppfattning är att de styrelseledamöter som har suttit kvar har gjort ett mycket bra arbete vad gäller att upprätthålla verksamheten under den här perioden.

Liksom tidigare år noterar vi att den höga omsättningen av styrelseledamöter tenderar att i viss mån hindra kontinuiteten i styrelsens arbete, vilket riskerar att påverka det strategiska föreningsarbetet. Detta blev såklart än tydligare i år när flera ledamöter valde att lämna styrelsen.

Med detta som utgångspunkt vill vi skicka med styrelsen valda rekommendationer inför kommande arbete.

Verksamhet, påverkan och information

Föreningen har genomfört ett flertal påverkans- och informationsinsatser under året, med positiva resultat. Bland annat vill vi lyfta fram responsen som kampanjen Schyssta pensioner har fått, påverkan för att Sverige ska vara med i den arbetsgrupp inom FN som ska ta fram bindande regelverk för företag och mänskliga rättigheter, samt det faktum att FN:s kommitté för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter valt att ta upp FIAN:s fråga om just pensionsinvesteringar i sin granskning av Sveriges efterlevnad av ESK-konventionen som kommer att göras under 2016.

Verksamhetsplanen för 2015 var omfattande och innehöll många utåtriktade aktiviteter, som utbildningar och seminarier. Vi ser att även om man lyckades genomföra den stora majoriteten av dessa, var belastningen på både kanslipersonal och styrelsemedlemmar tidvis hård. FIAN:s styrelse är till stor del operativ, men en mycket stor del av det praktiska arbetet faller på kansliet. Vi vill därför lyfta fram vikten av att styrelsen ser

över vad som kan anses vara en rimlig ambitionsnivå för verksamhetsåret utifrån vilka resurser som finns att tillgå, och utifrån detta eventuellt begränsar sina ambitioner för verksamheten. Detta kan förslagsvis göras i samband med arbetsfördelningen i den nya styrelsen men är även viktigt att tänka på i planeringen inför nästa verksamhetsår.

Relaterat till detta är styrelsens personalansvar, som är en viktig del av styrelsens arbete. Vi vill understryka vikten av rutiner för detta arbete och vikten av att tydliggöra för alla styrelsemedlemmar (och kanslipersonal) hur styrelsens ansvar ser ut. Vi ser positivt på att styrelsen i början av 2016 har diskuterat frågan om personalansvar och uppmanar nya styrelsen att fortsätta i denna anda.

Vi ser det som problematiskt att verksamheten för den nyvalda styrelsen kom igång så pass sent under året – inte förrän efter sommaren – och vill starkt rekommendera den nya styrelsen att komma igång med möten och verksamhet innan sommaruppehållet. Angående förra årets rekommendationer i internrevisorernas rapport om kontinuitet i styrelsen är det därför positivt att se i 2016 års protokoll att valberedningen i år har tagit fasta på att nya styrelsemedlemmar ska vara väl införstådda med arbetet och att man vill att styrelsearbetet ska kunna komma igång tidigare på året.

Slutligen vill vi nämna att det är positivt att styrelsen har bjudit in gästföreläsare till styrelsemöten under året, då vi ser det som viktigt att styrelsen kontinuerligt fortbildar sig i frågor som är centrala för föreningsarbetet.

Angående omorganisering av styrelsen

Det faktum att fyra styrelseledamöter valde att lämna sina förtroendeuppdrag i oktober ser vi som högst anmärkningsvärt. Vi anser att styrelseledamöterna lämnade sina platser alltför lättvindigt, och vi vill betona vikten av att alla ledamöter som väljs in i styrelsen förstår det ansvar som kommer med ett förtroendeuppdrag. Om en ledamot vill avsäga sig sitt uppdrag ska det finnas mycket goda skäl till det. Som styrelseledamot har man ansvar både för verksamhet och anställd personal och det är av största vikt att det inte ses som ett uppdrag som man kan "komma och gå" ifrån. Detta gäller i än högre grad om en ledamot sitter i arbetsutskottet, vilket var fallet med alla de fyra ledamöterna som valde att avgå (tillsammans utgjorde de hela AU). Vårt intryck är att avhoppet meddelades övriga styrelsen mycket oväntat och som skäl hänvisade ledamöterna till olika omständigheter som försvårade deras styrelseuppdrag. Enligt vad vi förstår hade dock inga åtgärder vidtagits för att försöka förbättra situationen innan personerna meddelade att de ville lämna sina uppdrag, vilket vi uppfattar som ytterst oansvarigt och stridande mot styrelsens verksamhetsansvar. De avhoppade ledamöterna försatte både kvarvarande styrelsemedlemmar och kanslipersonalen i en mycket svår sits. Det vi kan se som positivt givet den svåra situationen var att ordförande kontaktade internrevisorerna för att få råd om hur avhoppet och det fortsatta styrelsearbetet skulle kunna lösas formellt.

I korrespondensen mellan internrevisorerna och de avhoppade ledamöterna blev det tydligt att de senare inte hade helt klart för sig betydelsen av till exempel styrelsens arbetsgivaransvar och styrelsens ansvar för att skapa och upprätthålla ansvarsfördelning, rutiner och kommunikation inom föreningen. Vi vill därför understryka betydelsen av att alla styrelseledamöter får någon form av utbildning i

”föreningskunskap” som en del av sin introduktion. Situationen illustrerar på ett tydligt sätt behovet av organisationsutveckling.

Organisations- och kapacitetsutveckling

Vi noterar att mycket av det arbete som planerades inom detta område, som medlemsvärvning och framtagande av en organisationsutvecklingsplan, avstannade under hösten på grund av omorganiseringen av styrelsen. Vi ser det som viktigt att dessa processer återupptas under 2016 eftersom de är viktiga för att skapa en kontinuitet i styrelsens arbete och stärka föreningens kapacitet. I samband med detta vill vi också påminna om vikten av att utveckla en plan för en hållbar föreningsekonomi, liksom en ny långsiktig strategisk plan, eftersom den nuvarande strategiska planen snart löper ut.

I föreningens stadgar framgår att det är internrevisorernas ansvar att granska att styrelsens och de olika utskottens arbete överensstämmer med tagna beslut. För 2015 noterar vi att det inte har varit möjligt att följa arbetet som bedrivits i styrelsens utskott eller arbetsgrupper. Detta beror till stor del på att arbetsgrupperna har lagts ner under året, men till exempel saknas protokoll från alla möten med AU (som avvecklades när alla utskottets medlemmar avgick). Vi vill, liksom föregående år, understryka att det är värdefullt att dokumentera detta arbete. Det underlättar betydligt internrevisorernas uppdrag att granska att styrelsens och de olika utskottens arbete överensstämmer med tagna beslut, men framför allt gör en sådan dokumentation föreningen mindre sårbar, även om den bara görs för internt bruk. Att dokumentera arbetsgruppernas och de eventuella utskottens arbete kan vara en del av kapacitetsbyggandet och bidra till att stärka det institutionella minnet, vilket inte minst är viktigt med tanke på de senaste årens höga omsättning av styrelseledamöter, och vi vill rekommendera den nya styrelsen att ha detta i åtanke.

Vad gäller uppföljning av att anställdas arbete överensstämmer med tagna beslut, som i stadgarna uppges vara internrevisorernas uppgift, har vi nöjt oss med att ta reda på hur styrelsen valt att organisera rapporteringen.

Vi ser det som positivt att uppföljning av rekommendationerna från internrevisorerna har tagits upp på ett styrelsemöte under året. För att lättare kunna följa hur rekommendationerna har följts upp, ser vi gärna att detta tydliggörs under 2016, samt rekommenderar att följa upp en gång till mot slutet av året.

Stadgar och föreningsekonomi

Med anledning av den alltjämt höga omsättningen av styrelseledamöter vill vi än en gång uppmuntra styrelsen att inför nästa årsmöte föreslå en stadgeändring som möjliggör en förlängning av mandatperioden för styrelseledamöter till två år, i syfte att öka kontinuiteten i styrelsen. Idag väljs ledamöter på ett år vilket medför en ökad risk för att en stor del av styrelseledamöterna byts ut vid ett och samma tillfälle.

Även om styrelsen inte lyckades uppnå insamlingsmålet för 2015, kan vi konstatera att insamlingsarbetet under året har hållit god nivå. Att nästan uppnå insamlingsmålet trots

det drastiska avbräcket i verksamheten som avhoppet under hösten innebar, visar på ett starkt driv och en imponerande kapacitet hos kvarvarande styrelse och kansli.

Vi ser också positivt på att det går framåt med ansökan om 90-konto och hoppas att få se detta arbete fortsätta under 2016.

Sammanfattande rekommendationer från internrevisorerna

- Ta fram en organisationsutvecklingsplan i enlighet med den strategiska planen.
- Fortsätt inventeringen av föreningens aktiva medlemmar samt återvärvningen av medlemmar som avstannade under hösten.
- Se till att den nyvalda styrelsen kommer igång med sitt arbete snabbt efter årsmötet.
- Fortsätt diskussionen om personalansvar inom styrelsen och tydliggör rutiner och ansvarsfördelning för detta.
- Överväg stadgeändringsförslag om förlängd mandatperiod för ledamöter i syfte att stärka kontinuiteten i styrelsens arbete inför 2017.
- Förslag på förbättrade administrativa rutiner:
  - ✓ Se till att utskottens möten protokollförs, i synnerhet arbetsutskottets möten,
  - ✓ Se till att eventuella styrelsebeslut som tas per e-post mellan styrelsemöten protokollförs i samband med ordinarie styrelsemöten,
  - ✓ Tydliggör hur rekommendationer från internrevisorerna följs upp.

Ansvarsfrihet

Utifrån vår granskning kan vi rekommendera årsmötet att ge styrelsen i FIAN-Sverige ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2015.

Stockholm den   april 2016

Stockholm den   april 2016

Åsa Callmer, internrevisor

Therese Ydreemark, suppleant